



NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji

KGP.410.007.05.2017

P/17/020

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa

T +48 22 444 56 92, F +48 22 444 55 94

kgp@nik.gov.pl

Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa 1

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/17/020 – Rozwój sektora odnawialnych źródeł energii
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji
Kontroler	Grażyna Cirko, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KGP/92/2017 z dnia 3 października 2017 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Polskie Sieci Elektroenergetyczne SA ¹ w Konstancinie-Jeziorniej
Kierownik jednostki kontrolowanej	Eryk Kłossowski Prezes Zarządu PSE SA od dnia 31 grudnia 2015 r. Poprzednio Prezesem Zarządu Spółki, od dnia 15 października 2010 r. do 31 grudnia 2015 r., był Henryk Majchrzak. (dowód: akta kontroli str. 3)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Uzasadnienie
oceny ogólnej

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie² działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

PSE SA prawidłowo wykonywała obowiązki w zakresie planowania rozwoju sieci uwzględniającego odnawialne źródła energii³. Spółka terminowo sporządzała plany rozwoju w zakresie zaspokojenia obecnego i przyszłego zapotrzebowania na energię z uwzględnieniem OZE. Plany te spełniały wymagania określone w art. 16 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. *Prawo energetyczne*⁴. Projekty planów zostały uzgodnione z Prezesem Urzędu Regulacji Energetyki. Spółka terminowo przedkładała Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki corocznie sprawozdania z realizacji planów oraz informacje o ilościach energii elektrycznej wytworzonej w odnawialnych źródłach energii przyłączonych do sieci i wprowadzonej do systemu elektroenergetycznego, z podziałem na poszczególne rodzaje źródeł. Sposób pozyskiwania danych źródłowych zapewniał wiarygodność przekazywanych informacji. Spółka realizuje przepis o pierwszeństwie w świadczeniu usług przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej wytworzonej w instalacjach odnawialnego źródła energii poprzez uwzględnianie źródeł OZE w procesie zarządzania pracą Krajowego Systemu Elektroenergetycznego⁵. PSE SA prawidłowo i zgodnie z celem oraz zawartą umową wykorzystywała środki pomocowe na działania związane z rozwojem OZE.

¹ Zwana dalej również Spółką lub PSE SA.

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

³ Dalej: OZE.

⁴ Dz. U. z 2017 r., poz. 220 ze zm. Dalej: *uPe*.

⁵ Dalej: KSE.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Realizacja obowiązków i działań dotyczących przyłączania OZE do sieci przesyłowych

1.1. Planowanie rozwoju sieci z uwzględnieniem rozwoju lub budowy OZE

Opis stanu
faktycznego

PSE SA będąca operatorem systemu przesyłowego energetycznego, zgodnie z art. 16 ust. 2 *uPe*, jest zobowiązana do sporządzenia planu rozwoju w zakresie zaspokojenia obecnego i przyszłego zapotrzebowania na energię elektryczną i przedłożenia planu do uzgodnienia Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki⁶.

Plan rozwoju w zakresie zaspokojenia obecnego i przyszłego zapotrzebowania na energię elektryczną na lata 2016-2025⁷ został przekazany do URE 4 września 2015 roku, w terminie wynikającym z *uPe*. W trakcie uzgodnień projektu planu Spółka dokonała, na wniosek Prezesa URE, korekty planu dotyczącej m.in. rezerwy mocy. Dokument po korekcie został przekazany do Prezesa URE 10 listopada 2015 r.

Według złożonych wyjaśnień⁸, zgodnie z art. 16 ust. 1 pkt 2 *uPe* dla planów sporządzanych przez przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się przesyłaniem energii, uwzględnia się ustalenia koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju lub ustalenia planu zagospodarowania przestrzennego województw, albo w przypadku braku takiego planu, strategię rozwoju województwa.

Na podstawie art. 16 ust. 15 *uPe* Spółka konsultuje plan rozwoju z zainteresowanymi stronami, zamieszczając projekt planu na swojej stronie internetowej i wyznaczając termin na zgłaszanie uwag. W ramach współpracy z zarządami województw PSE SA opiniowała nadesłane od organów samorządu terytorialnego projekty dokumentów planistycznych – zmiany planów zagospodarowania przestrzennego województw i strategii sektorowych. Do 2016 r. zamierzenia rozwojowe operatora elektroenergetycznego systemu przesyłowego zostały uwzględnione w uchwalonych zmianach planów zagospodarowania przestrzennego 11 województw (dolnośląskie, lubelskie, lubuskie, łódzkie, mazowieckie, opolskie, pomorskie, świętokrzyskie, warmińsko-mazurskie, wielkopolskie, zachodniopomorskie). W 2016 r. zarząd województwa podlaskiego przyjął projekt Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego oraz rozpoczął konsultacje społeczne. W pozostałych województwach obowiązują plany zagospodarowania przestrzennego uchwalone przed 2015 r. i trwa procedura ich zmiany. Dotychczasowa współpraca Spółki z zarządami województw skutkuje wprowadzaniem do zmienianych dokumentów planistycznych zgłoszonych przez PSE SA zamierzeń rozwojowych wynikających z PRSP. Raport z konsultacji projektu Planu rozwoju w zakresie zaspokojenia obecnego i przyszłego zapotrzebowania na energię elektryczną na lata 2016-2025 stanowi załącznik do Planu. W konsultacjach projektu PRSP wzięło udział 18 podmiotów, w tym 12 podmiotów posiadających status zainteresowanej strony. W wyniku konsultacji m.in. przeniesiono do rozdziału 5. Wykaz zamierzeń i zadań inwestycyjnych w okresie 2015-2025 budowę SE 400/110 kV Wronki i SE 400/110 kV Zielona Góra uznając, że dokładny termin ich realizacji wymaga potwierdzenia w analizach sieciowych uwzględniających najbardziej aktualne dane z zakresu prognoz popytowych i podażowych energii elektrycznej. Obydwie ww. budowy ujęto również w rozdziale

⁶ Dalej: URE.

⁷ Dalej: PRSP.

⁸ Wyjaśnienie z dnia 30 października 2015 r. znak: Z-709-DS.-PS-WS.0910.2.2017.2.

6. PRSP tj. Kierunki rozbudowy sieci przesyłowej zapewniające niezawodność systemu elektroenergetycznego.

(dowód: akta kontroli str. 830-897, 1136-1137)

Plan rozwoju w zakresie zaspokojenia obecnego i przyszłego zapotrzebowania na energię elektryczną na lata 2016-2025 spełniał wymagania art. 16 *uPe* obowiązującego na dzień przedłożenia dokumentu Prezesowi URE tj. 4 września 2015 r.

(dowód: akta kontroli str. 445-896)

Prezes URE w piśmie z dnia 15 stycznia 2016 r.⁹ uznał za uzgodniony przedstawiony przez PSE projekt planu rozwoju w zakresie zaspokojenia obecnego i przyszłego zapotrzebowania na energię na lata 2016-2018, z zastrzeżeniem, że ostateczna wielkość przychodu z działalności przesyłowej ustalona zostanie w toku postępowania w sprawie zatwierdzenia taryfy ustalonej przez PSE SA a poziom uzasadnionych nakładów inwestycyjnych na kolejne lata tj. 2019-2021, zostanie ustalony w trakcie uzgadniania z Prezesem URE okresowej aktualizacji planu rozwoju.

Mając na uwadze dotychczasową realizację uzgodnionego z Prezesem URE programu inwestycyjnego, a także aktualizację planu rozwoju, w których PSE SA dostosowywało do występujących warunków poziom planowanych nakładów inwestycyjnych przyjmowanych do kalkulacji taryfy, Prezes URE za uzasadnione uznał nakłady inwestycyjne wnioskowane przez PSE wyłącznie w zakresie lat 2016-2018.

(dowód: akta kontroli str. 898-890)

Zgodnie z zapisami art. 16 ust. 18 *uPe* PSE SA przedkładały corocznie sprawozdania z realizacji planów do dnia 30 kwietnia, za lata 2014-2016.

Według przedstawionych sprawozdań wartość planowanych nakładów inwestycyjnych w 2015 r. wynosiła 1 300 mln zł, natomiast wykonanie tych nakładów wyniosło 1 535,9 mln zł (tj. 118,1%). W 2015 r. zakończonych zostało 17 zadań inwestycyjnych, z których kluczowa była realizacja projektu „Połączenie elektroenergetyczne Polska-Litwa” obejmującego łącznie 11 zadań liniowych i stacyjnych. Zakończono rozbudowę bądź modernizację sześciu obiektów stacyjnych, których głównym celem było stworzenie warunków dla przyłączenia nowych źródeł wytwórczych do KSE¹⁰.

W 2016 r. wartość planowanych nakładów inwestycyjnych wynosiła 780 mln zł, natomiast ich realizacja wyniosła 1 216,9 mln zł (156%). Wyższe w stosunku do planu wykonanie nakładów w zakresie budowy i rozbudowy stacji i linii wynikało z przyspieszenia prac w stosunku do założeń przyjętych na etapie planowania.

Ponadto w maju 2017 r.¹¹, w związku z pytaniami URE, przedłożono dodatkowe wyjaśnienia do Sprawozdania z realizacji w 2016 roku Planu rozwoju, dotyczące efektów rzeczowych i nakładów inwestycyjnych na ich realizację.

(dowód: akta kontroli str. 900-984, 1146-1155)

Ocena realizacji planu rozwoju była dokonywana na etapie opracowywania sprawozdania z jego realizacji. W szczególności analiza i ocena w zakresie odchyleń pomiędzy realizacją a planem jest jednym z elementów stanowiących podstawę do zmiany planu rozwoju.

(dowód: akta kontroli str. 1137-1138)

⁹ Pismo znak DRE-4310-35(17)/2015/2016/Ł.M.

¹⁰ Krajowy System Elektroenergetyczny.

¹¹ Pismo z dnia 22 maja 2017 r. znak: Z-365-DS.-PS-WS.504.4.2017.1.

Zarząd Spółki¹² sformułował uwagi w stosunku do funkcjonowania systemu planowania i realizacji inwestycji przesyłowych:

- Obowiązek przeprowadzenia konsultacji planów rozwoju z zainteresowanymi stronami i obowiązek sporządzenia raportu z konsultacji, wprowadzony nowelizacją uPe z 2013 r.¹³ pozwolił na zapewnienie transparentności planistycznej OSP, pomimo wydłużenia procedury.
- Długotrwały proces inwestycyjny, interwały czasowe między planowaniem inwestycji a jej realizacją powodują, że pomimo informacji przesłanej przez inwestora do gmin w kwestii rezerwacji korytarzy przesyłowych, często wydawane są w potrzebnej lokalizacji decyzje o warunkach zabudowy, i na ich podstawie podejmowane działania inwestycyjne, które powodują kolizje z lokalną, często rozproszoną i punktową zabudową. Brak automatyzmu we wprowadzaniu ustaleń wojewódzkich planów zagospodarowania przestrzennego do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i brak regulacji zobowiązujących samorządy lokalne do lokalizacji/planowania inwestycji w MPZP również powoduje odwlekanie inwestycji.
- Brak jest regulacji dotyczących łączenia inwestycji liniowych (sieci drogowe, rurociągi, linie elektroenergetyczne) w tzw. korytarzach infrastrukturalnych. Lokalizacja planowanej linii przesyłowej wzdłuż istniejącej infrastruktury lub planowanej wpływa na odbiór społeczny jako stosowanie przez inwestorów transparentnej metody planowania inwestycji.

(dowód: akta kontroli str. 1138-1139)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

1.2. Gromadzenie informacji o ilościach energii elektrycznej wytworzonej w OZE przyłączonych do sieci i wprowadzonej do systemu elektroenergetycznego

Opis stanu
faktycznego

Spółka terminowo przedstawiała Prezesowi URE informacje o ilościach energii elektrycznej wytworzonej w odnawialnych źródłach energii przyłączonych do sieci i wprowadzonej do systemu elektroenergetycznego, z podziałem na poszczególne rodzaje źródeł, tj. w terminie do dnia 31 lipca - za okres od dnia 1 stycznia do dnia 30 czerwca danego roku oraz do dnia 31 stycznia - za okres od dnia 1 lipca do dnia 31 grudnia roku poprzedniego.

(dowód: akta kontroli str. 987-1007)

Informacje o ilościach energii elektrycznej wytworzonej w instalacjach odnawialnych źródeł energii i wprowadzonej do systemu elektroenergetycznego sporządzane były przez PSE SA na podstawie;

- danych pomiarowych z urządzeń pomiarowo-rozliczeniowych,
- otrzymanych wniosków o wydanie świadectw pochodzenia energii z OZE w terminie:
 - o do 31 stycznia danego roku w informacjach za okres od 1 lipca do 31 grudnia poprzedniego roku,

¹² Wyjaśnienia z dnia 30 października 2017 r. znak:Z-709-DS.-PS-WS.0910.2.2017.2.

¹³ Ustawa z dnia 26 lipca 2013 r. o zmianie ustawy – Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 984).

- o do 31 lipca danego roku w informacjach za okres od 1 stycznia do 30 czerwca danego roku.

(dowód: akta kontroli str. 988)

Ilość energii elektrycznej wytworzonej w odnawialnych źródłach energii przyłączonych do sieci przesyłowej i wprowadzonej do systemu elektroenergetycznego według rodzaju instalacji OZE w badanym okresie przedstawiały się następująco:

- źródła wykorzystujące biomasę [MWh]:
 - w 2015 r.: w I półroczu – 854 285,020, w II półroczu – 948 721,900,
 - w 2016 r.: w I półroczu – 867 193,920, w II półroczu – 1 020 313,790,
 - w 2017 r. w I półroczu – 736 488,960.
- źródła wykorzystujące energię wiatru [MWh]:
 - w 2015 r.: w I półroczu – 496 371,780, w II półroczu – 560 289,614,
 - w 2016 r.: w I półroczu – 470 647,206, w II półroczu – 588 846,430,
 - w 2017 r. w I półroczu – 657 293,340.

(dowód: akta kontroli str. 988)

PSE SA nie widzi trudności i barier w realizacji systemu sprawozdawczości prowadzonej przez Spółkę¹⁴.

(dowód: akta kontroli str. 987-989)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

1.3. Realizacja zadań dotyczących przyłączania OZE do sieci przesyłowej

Opis stanu
faktycznego

W okresie 2015 r. - I półrocze 2017 r. do PSE SA nie złożono żadnego wniosku o określenie warunków przyłączenia instalacji OZE do sieci przesyłowej.

W opinii PSE SA¹⁵, wprowadzenie w 2010 r. *Ustawą z dnia 8 stycznia 2010 r. o zmianie ustawy - Prawo energetyczne oraz o zmianie niektórych innych ustaw*¹⁶ zaliczek na poczet opłaty za przyłączenie do sieci mogło mieć wpływ na ograniczenie liczby składanych wniosków. Lecz główną przyczyną braku wniosków w analizowanym okresie była zmiana otoczenia prawnego w zakresie:

- zmiany *ustawy Prawo energetyczne* (zmiana z 2010 r.), w zakresie wprowadzenia obowiązku załączania do wniosku o określenie warunków przyłączenia wypisu i wyrysu z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego albo, w przypadku braku takiego planu, decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, potwierdzających dopuszczalność lokalizacji danego źródła na terenie objętym planowaną inwestycją,
- wejścia w życie postanowień *ustawy o odnawialnych źródłach energii z dnia 20 lutego 2015 r.*¹⁷, w szczególności jej przepisów wprowadzających nowy system wsparcia,
- wejścia w życie postanowień *ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych z dnia 20 maja 2016 r.*¹⁸, określającej warunki i tryb budowy oraz lokalizacji elektrowni wiatrowych. Ustawa wprowadza definicję elektrowni

¹⁴ Wyjaśnienie Zarządu Spółki z dnia 17 października 2017 r. znak: Z-669-DP-PR-WP.070.4.2017.1.

¹⁵ Pismo Zarządu Spółki z dnia 11 października 2017 r. znak: Z-665-DS.-PP-WP.412.15.2017.2.

¹⁶ Dz. U. Nr 21, poz. 104.

¹⁷ Dz.U. z 2017 r. poz.1148 ze zm.

¹⁸ Dz.U. poz.961.

wiatrowej i ustala, że instalacje tego typu będą mogły być lokalizowane wyłącznie na podstawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Elektrownię wiatrową można umiejscowić w odległości nie mniejszej niż 10-krotność wysokości (maszt wraz z wirnikiem i łopatami) od zabudowań mieszkalnych.

W związku z brakiem złożonych wniosków o określenie warunków przyłączenia w okresie 2015 r. – I półrocze 2017 r., PSE SA nie wydały żadnych warunków przyłączenia dla instalacji OZE do sieci przesyłowej.

(dowód: akta kontroli str. 31-37)

W okresie 2015 r. - I półrocze 2017 r. PSE SA nie odmówiły określenia warunków przyłączenia instalacji OZE do sieci przesyłowej.

Według złożonych wyjaśnień¹⁹ w kontrolowanym okresie 2015 r. - I półrocze 2017 r., nie zostało wszczęte przez Prezesa URE żadne postępowanie w sprawie odmowy przez PSE SA zawarcia umowy o przyłączenie instalacji OZE do sieci przesyłowej.

W analizowanym okresie, tj. 2015 r. – I półrocze 2017 r. Prezes URE:

- w dniu 3 września 2015 r. wydał postanowienie²⁰ o zawieszeniu postępowania administracyjnego prowadzonego z udziałem E.ON Energie Odnawialne sp. z o.o. oraz PSE SA w sprawie odmowy zawarcia umowy o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej farmy wiatrowej Myślibórz o mocy 55,35 MW planowanej na terenie Gminy Myślibórz. Wniosek o zawieszenie postępowania został wniesiony do Prezesa URE przez E.ON Energie Odnawialne sp. z o.o. Zgodnie z pouczeniem zawartym w przedmiotowym postanowieniu, na podstawie art. 98 § 2 Kodeksu postępowania administracyjnego żądanie wszczęcia postępowania uważa się za wycofane jeżeli w okresie trzech lat od daty zawieszenia postępowania żadna ze stron nie zwróci się o podjęcie postępowania. Dotychczas żadna ze stron nie zwróciła się o podjęcie postępowania.
- w dniu 17 lutego 2016 r. wydał decyzję²¹ w sprawie spornej dotyczącej odmowy zawarcia przez PSE SA umowy o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej instalacji odnawianego źródła energii - farma wiatrowa „Śmigiel” o mocy przyłączeniowej 120 MW, planowanego na terenie gminy Śmigiel. Zgodnie z decyzją Prezesa URE na PSE SA nie ciąży obowiązek zawarcia umowy o przyłączenie farmy wiatrowej Śmigiel.

(dowód: akta kontroli str. 1163-1182)

Zgodnie z zawartymi umowami o przyłączenie, w okresie od początku 2015 r. do końca I półrocza 2017 r., planowane było do przyłączenia 27 instalacji OZE (farm wiatrowych) o łącznej mocy 3894,225 MW. Z ww. farm wiatrowych w analizowanym okresie zostało przyłączonych sześć farm wiatrowych (w całości lub części) o łącznej mocy 416,5 MW.

Średni okres od wydania przez PSE SA warunków przyłączenia do pierwszego wprowadzenia energii do sieci z farm wiatrowych, dla sześciu farm wiatrowych przyłączonych w analizowanym okresie, wyniósł ok. 80 miesięcy.

(dowód: akta kontroli str. 32)

Zatem 21 instalacji OZE z 27 (ok. 77,8 %) planowanych do przyłączenia w okresie 2015 r. – I półrocze 2017 r. nie zostało zrealizowanych i przyłączonych do sieci. Brak realizacji tych projektów w terminach wynikających z umów o przyłączenie,

¹⁹ Wyjaśnienia Zarządu Spółki z dnia 11 października 2017 r. znak: Z-665-DS.-PP-WP.412.15.2017.2.

²⁰ Pismo znak: DPR-5111-20(23)/2013/2015/JG.

²¹ Znak: DPR-5111-9(22)/2013/2015/KW.

według złożonych wyjaśnień²² wynikał z faktu, że inwestorzy zrezygnowali z realizacji farm wiatrowych lub wystąpili o zmianę harmonogramów realizacji umów o przyłączenie, w tym o zmianę terminów przyłączenia do sieci przesyłowej, natomiast dla części farm wiatrowych inwestorzy wnioskowali o zmniejszenie mocy przyłączeniowych.

Zgodnie z informacjami otrzymywanymi od inwestorów instalacji OZE, realizacja projektów jest uzależniona w głównej mierze od uzyskania wsparcia (wygranie aukcji na sprzedaż energii elektrycznej z instalacji OZE).

(dowód: akta kontroli str. 33-35)

Zdaniem Zarządu Spółki²³ z punktu widzenia operatora systemu przesyłowego elektroenergetycznego, jednym z problemów w zakresie przyłączania nowych instalacji OZE do sieci, jest zmienność terminów realizacji przez inwestorów planowanych instalacji OZE (farm wiatrowych). Zmiany harmonogramów realizacji farm wiatrowych przeprowadzane przez inwestorów mają istotny wpływ na terminy realizacji przez PSE SA przyłączy i rozbudowy sieci. Umowy o przyłączenie zawierają harmonogramy realizacji instalacji OZE oraz infrastruktury po stronie operatora systemu przesyłowego. Strony planują i realizują swoje zobowiązania tak, aby w uzgodnionym terminie obydwie strony gotowe były do przyłączenia. Zmiany harmonogramów po stronie inwestorów w trakcie realizacji umów o przyłączenie stwarzają trudności w zaplanowaniu procesu inwestycyjnego po stronie PSE SA.

Biorąc zaś pod uwagę kwestie bezpieczeństwa pracy systemu elektroenergetycznego istotna jest również ilość przyłączonych i pracujących w nim OZE. Poszczególne rodzaje instalacji OZE, ze względu na charakter ich pracy, w różny sposób wpływają na funkcjonowanie systemu elektroenergetycznego, w szczególności na jego niezawodność, stabilność i bezpieczeństwo pracy.

Przyłączenie jednostki wytwórczej do sieci nie może być rozpatrywane wyłącznie jako możliwość fizycznego połączenia danego obiektu z siecią. Należy przede wszystkim rozpatrywać czynniki, które umożliwią realizację podstawowej roli jednostek wytwórczych, tj. wytwarzanie energii elektrycznej. Pkt 60 Dyrektywy 2009/28/WE²⁴ stanowi, że priorytetowy dostęp do sieci daje podłączonym producentom energii z OZE pewność, że w każdej chwili będą mogli sprzedawać i przesyłać wytworzoną energię elektryczną.

Wystąpienie warunków technicznych przyłączenia jednostki wytwórczej do sieci, jest możliwe wyłącznie gdy:

- możliwa jest realizacja połączenia instalacji wytwórczej z siecią,
- możliwy jest transport energii elektrycznej do odbiorców, bądź w wymaganym terminie zapewniona będzie realizacja inwestycji sieciowych, które umożliwią jej transport,
- możliwy jest odbiór energii elektrycznej.

Pierwszy i drugi warunek dotyczy weryfikacji możliwości przyłączenia źródła energii pod kątem infrastruktury energetycznej znajdującej się lub planowanej do wybudowania w miejscu przyłączenia, jak również sieci elektroenergetycznej umożliwiającej wyprowadzenie pełnej z niego mocy, nie wpływając na obniżenie poziomu niezawodności i bezpieczeństwa pracy systemu elektroenergetycznego.

²² Wyjaśnienia Zarządu Spółki z dnia 11 października 2017 r. znak: Z-665-DS.-PP-WP.412.15.2017.2.

²³ jw.

²⁴ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/28/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych zmieniającej i w następstwie uchylającej dyrektywy 2001/77/WE oraz 2003/30/WE - Dz. Urz. UE L 140 z 5 czerwca 2009, str. 16, ze zm.

W przypadku warunku trzeciego, PSE SA badając wpływ przyłączenia źródła na system elektroenergetyczny, uwzględnia kryteria bezpieczeństwa jego funkcjonowania, które wynikają ze struktury i parametrów pracy KSE, w tym z warunków wynikających z pracy źródeł przyłączonych do tego systemu. PSE SA prowadzi weryfikację możliwości odbioru energii elektrycznej we wnioskowanym miejscu przyłączenia, przy uwzględnieniu:

- zapotrzebowania obiorców energii elektrycznej na moc w KSE,
- minimalnej wymaganej wielkości mocy wytwarzanej przez minimalną liczbę jednostek wytwórczych, innych niż farmy wiatrowe, które są niezbędne dla zapewnienia bezpiecznej pracy KSE oraz odpowiedniego poziomu zdolności regulacyjnych i dostępności rezerw mocy w KSE.

Biorąc powyższe pod uwagę, uwzględniając planowany wzrost zapotrzebowania na energię elektryczną, liczbę jednostek wytwórczych innych niż farmy wiatrowe, które są niezbędne do zachowania bezpiecznej pracy sieci i systemu elektroenergetycznego, PSE SA określiła dopuszczalną moc farm wiatrowych możliwych do przyłączenia w KSE na poziomie:

- 8-9 GW (do 2020 r.),
- 10 GW (do 2025 r.).

Obecnie wartość mocy przyłączonych farm wiatrowych do KSE wynosi ok. 5,7 GW, w tym:

- ok. 1,8 GW stanowią farmy wiatrowe przyłączone do sieci dystrybucyjnej średniego napięcia,
- ok. 3,2 GW stanowią farmy wiatrowe przyłączone do sieci dystrybucyjnej wysokiego napięcia,
- ok. 0,7 GW stanowią farmy wiatrowe przyłączone do sieci przesyłowej.

Wartość mocy farm wiatrowych, dla których zostały wydane warunki przyłączenia do sieci przesyłowej oraz dystrybucyjnej, poza farmami wiatrowymi już przyłączonymi, wynosi ok. 14 GW.

Łącznie suma mocy przyłączonych farm wiatrowych do KSE oraz mocy farm wiatrowych, dla których zostały wydane warunki przyłączenia, a przyłączenie do tej pory nie zostało zrealizowane wynosi łącznie ok. 20 GW. Porównanie tej sumy do wartości mocy zapotrzebowania w różnych okresach obciążenia, z uwzględnieniem zmienności tego zapotrzebowania w ciągu doby, w szczególności dolnej wartości zapotrzebowania na moc w KSE wskazuje, że przez znaczny okres czasu zachodziłaby konieczność zaniżania pracy tych źródeł.

(dowód: akta kontroli str. 35-37)

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

1.4. Koszty przyłączania OZE do sieci przesyłowej

Opis stanu
faktycznego

Za przyłączenie do sieci przesyłowej źródeł energii elektrycznej współpracujących z tą siecią jest pobierana opłata ustalona na podstawie rzeczywistych nakładów poniesionych na realizację przyłączenia, z wyłączeniem:

- odnawialnych źródeł energii o mocy zainstalowanej nie wyższej niż 5 MW oraz

- jednostek kogeneracyjnych o mocy elektrycznej zainstalowanej poniżej 1 MW,

za których przyłączenie pobiera się opłatę za przyłączenie w wysokości połowy rzeczywistych nakładów poniesionych na realizację przyłączenia.

O wysokości rzeczywistych nakładów decyduje cena oferty wykonawcy podyktowana przede wszystkim: zakresem prac związanych z przyłączeniem, układem i poziomem napięcia rozdzielni, do której planowane jest przyłączenie oraz technologią wykonania tej rozdzielni.

PSE SA po zakończeniu realizacji swoich zobowiązań wynikających z umowy o przyłączenie, w zakresie umożliwiającym podanie napięcia na obiekt przyłączany, przesyła do podmiotu przyłączanego zgłoszenie gotowości do podania napięcia i dokonuje weryfikacji rzeczywistych nakładów poniesionych na realizację przyłączenia. Na jej podstawie PSE SA dokonuje rozliczenia opłaty za przyłączenie, uwzględniając uprzednio wniesioną przez podmiot ubiegający się o przyłączenie zaliczkę i przedpłaty na poczet opłaty za przyłączenie.

Według PSE SA²⁵ średnia wysokość rzeczywistych nakładów na realizację przyłączenia w przeliczeniu na 1 MW mocy przyłączeniowej dla OZE wynosi około 32 800 zł, natomiast średnia wysokość rzeczywistych nakładów na realizację przyłączenia w przeliczeniu na 1 MW mocy przyłączeniowej dla źródła innego niż OZE wynosi około 28 000 zł (jest niższa o około 15% od wartości dla OZE).

(dowód: akta kontroli str. 1157-1161)

W kalkulacji Taryfy PSE SA opłaty za przyłączenie mają wpływ na wysokość kalkulacyjnej kwoty amortyzacji oraz wysokość zwrotu z kapitału, które uwzględniane są w kalkulacji składnika stałego stawki sieciowej. Pobieranie opłat za przyłączenie od podmiotu przyłączanego do sieci w wysokości poniżej 100% rzeczywistych nakładów poniesionych na realizację przyłączenia związanych z przyłączeniem tego podmiotu powoduje wzrost kosztów taryfowych w stosunku do sytuacji, w której pobierano by opłaty odpowiadające 100% kosztów przyłączenia.

Wpływ pobierania opłat za przyłączenie OZE w wysokości 50% rzeczywistych nakładów poniesionych na realizację przyłączenia na średnią opłatę przesyłową PSE SA S.A. (kalkulowaną, jako suma opłat sieciowej stałej, sieciowej zmiennej i jakościowej odniesiona do energii zużywanej przez wszystkich odbiorców końcowych w krajowym systemie elektroenergetycznym) nie był znaczący. W latach 2015-2017 szacowany wzrost tej opłaty wyniósł ok. 0,06% - 0,08%, co w przeliczeniu na 1 MWh zużywanej energii elektrycznej w KSE odpowiada średnio wzrostowi opłaty o ok. 2 grosze/1 MWh.

(dowód: akta kontroli str. 1159)

Dwukrotnie PSE SA zgłosiły gotowość do podania napięcia, dokonały weryfikacji rzeczywistych nakładów poniesionych na realizację przyłączenia, a podmioty przyłączane nie zapłaciły faktury.

- podmiot przyłączany zakwestionował wysokość zweryfikowanych przez PSE SA rzeczywistych nakładów poniesionych na realizację przyłączenia i nie zapłacił wystawionej na ich podstawie faktury VAT.
- podmiot przyłączany zaakceptował wysokość zweryfikowanych przez PSE SA rzeczywistych nakładów poniesionych na realizację przyłączenia, jednakże nie zapłacił wystawionej faktury VAT.

²⁵ Wyjaśnienia Zarządu Spółki z dnia 30 października 2017 r., znak: Z-708-DS.-PP-WP.412.15.2017.2.

W obu sprawach strony dążą do polubownego rozwiązania sporów.
Obydwie sprawy dotyczą inwestorów farm wiatrowych, których farmy wiatrowe nie zostały wybudowane.

(dowód: akta kontroli str. 1160)

PSE SA realizuje przepis o pierwszeństwie w świadczeniu usług przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej wytworzonej w instalacjach odnawialnego źródła energii poprzez uwzględnianie źródeł OZE w procesie zarządzania pracą KSE. W sytuacjach, gdy dotrzymanie kryteriów bezpiecznej pracy KSE, w zakresie bilansu mocy (zrównoważenia wytwarzania z zapotrzebowaniem) lub warunków pracy sieci (rozpyływów mocy czynnej i biernej), wymaga zmiany wielkości wytwarzanej energii elektrycznej, jest to realizowane z wykorzystaniem innych źródeł niż OZE.

Według wyjaśnień²⁶ mogą występować sytuacje, gdy zakres dostępnej zmiany wielkości wytwarzania energii elektrycznej przez źródła inne niż OZE, jest niewystarczający do zapewnienia pierwszeństwa w świadczeniu usług przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej dla OZE przy jednoczesnym zachowaniu warunków bezpiecznej pracy KSE. W art.9c ust 6 *uPe* uzależniono wypełnienie obowiązku zapewnienia pierwszeństwa dla OZE od spełnienia warunków bezpieczeństwa pracy KSE. Na tej podstawie może być dokonywane ograniczanie wielkości energii elektrycznej wytwarzanej przez OZE, gdy jest to niezbędne dla spełnienia kryteriów bezpieczeństwa. W okresie od początku 2015 r. do końca I półrocza 2017 r. w KSE nie wystąpiły ograniczenia produkcji ze źródeł OZE ze względu na bilans mocy.

Ograniczenia, jakie miały miejsce, spowodowane były niedostatecznymi warunkami sieciowymi i dotyczyły wyłącznie generacji z farm wiatrowych. Łączna wartość ograniczeń wyniosła w tym okresie 223 MWh przy łącznej produkcji energii elektrycznej źródeł OZE wynoszącej ponad 7,2 mln MWh (w tym ponad 2,77 mln MWh przez farmy wiatrowe).

(dowód: akta kontroli str. 1183-1185)

W okresie od 2015 roku do I półrocza 2017 roku nie było sytuacji spornych w zakresie realizacji przepisu o pierwszeństwie w świadczeniu usług przesyłania energii elektrycznej wytworzonej w OZE, które zakończyłyby się postępowaniem sądowym lub postępowaniem rozstrzyganym przez Prezesa URE.

(dowód: akta kontroli str. 1185)

W warunkach pierwszeństwa w świadczeniu usług przesyłania energii elektrycznej wytworzonej w OZE, wysoki poziom mocy zainstalowanej w tych źródłach stwarza ryzyko wystąpienia okresowego braku możliwości zapewnienia zmniejszenia generacji energii z innych źródeł niż OZE. Dotyczy to przede wszystkim godzin nocnych dni świątecznych. Jednak wraz z dalszym rozwojem źródeł OZE ryzyko to będzie się nasilać i rozszerzać na godziny nocne innych dni, a także na całe doby świąteczne. W takiej sytuacji należy zakładać, że okresowe zaniżanie produkcji farm wiatrowych będzie jednym z podstawowych narzędzi stosowanych przez OSP dla zapewnienia bezpiecznej pracy KSE, co najmniej do czasu istotnego zwiększenia zakresu elastyczności po stronie odbiorców.

Obecne regulacje prawne nie zawierają zasad dotyczących sposobu wprowadzania przez OSP ograniczeń w wytwarzaniu energii elektrycznej przez źródła OZE. W szczególności nie jest określone, w jakich przypadkach i w jakiej wysokości redukcja taka podlega kompensacie finansowej. Wprowadza to niepewność odnośnie stosowania tego środka.

²⁶ Wyjaśnienia z dnia 16 listopada 2017 r., znak: Z-745-DS.-PP-WP.412.15.2017.2.

W procesie planowania dobowego OSP dysponuje prognozami generacji wiatrowej na okres 10 dni. Wiarygodność tych prognoz pozwala jednak oceniać sytuację bilansową tylko z 2-3 dniowym wyprzedzeniem. W takim też horyzoncie są podejmowane działania dla dotrzymania wymaganego poziomu możliwości zmniejszenia generacji energii ze źródeł innych niż OZE.

(dowód: akta kontroli str. 1185)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

2. Wykorzystanie środków pomocowych na działania związane z rozwojem OZE

Opis stanu
faktycznego

PSE SA ubiegała się o środki pomocowe na rozwój sieci przesyłowej, w dwóch perspektywach finansowych:

A. Perspektywa finansowa 2007-2013 (okres realizacji projektów do 31.12.2015 r.)

w ramach środków Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2007 - 2013 (POLiS 2007-2013). Spółka otrzymała dofinansowanie w formie dotacji na realizację dwóch projektów:

1. „Połączenie elektroenergetyczne Polska – Litwa”²⁷ (łącznie sześć wniosków o dofinansowanie) w ramach środków dedykowanych poprawie bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej łącznie na kwotę 896 842 459,98 zł,
 - Budowa stacji 400/220/110 kV Ołtarzew kwota 92 825 325,58 zł,
 - Budowa linii Ostrołęka - Narew wraz z rozbudową stacji Ostrołęka i stacji Narew kwota 206 131 966,78 zł,
 - Budowa linii Elk Bis – Łomża wraz z budową stacji Łomża i stacji Elk Bis (etap I i etap II) kwota 198 086 364,99 zł,
 - Budowa linii Miłosna – Siedlce Ujrzanów wraz z budową stacji Siedlce Ujrzanów kwota 122 079 540,44 zł,
 - Budowa linii Elk Bis – Granica RP kwota 244 169 062,20 zł,
 - Budowa stacji Stanisławów kwota 33 550 199,99 zł.

Źródłem dofinansowania było Działanie 10.1 Rozwój systemów przesyłowych energii elektrycznej, gazu ziemnego i ropy naftowej oraz budowa i przebudowa magazynów gazu ziemnego. Celem dofinansowania było umożliwienie transgranicznej wymiany energii pomiędzy Polską a Litwą, wraz z niezbędną rozbudową krajowej sieci przesyłowej. Zapewnienie poprawy jakości i niezawodności zasilania odbiorców energii elektrycznej w centralnych i północno - wschodnich obszarach Polski.

2. „Rozbudowa stacji elektroenergetycznej Słupsk Wierzbieniono, w celu przyłączenia farm wiatrowych Słupsk oraz Potęgowo” (jeden wniosek o dofinansowanie) w ramach środków dedykowanych rozwojowi sieci przesyłowej w celu przyłączenia odnawialnych źródeł energii elektrycznej w celu przyłączenia farm wiatrowych Słupsk oraz Potęgowo” na kwotę 14 250 412,98 zł w ramach Działania 9.6 – Sieci ułatwiające odbiór energii ze źródeł odnawialnych. Celem dofinansowania była rozbudowa sieci przesyłowej umożliwiająca przyłączenie odnawialnych źródeł energii w postaci farm wiatrowych.

²⁷ Informacja NIK nr ewid. 182/2016/P/16/014/KGP, https://www.nik.gov.pl/plik/id.13991_vp.16437.pdf [2018.01.22].

B. Perspektywa finansowa 2014-2020 (okres realizacji projektów od 01.01.2014 do 31.12.2023 r.)

PSE SA zgłosiła do Ministerstwa Energii 30 projektów w zakresie rozwoju sieci przesyłowej w ramach procesu identyfikacji projektów strategicznych do *Listy Projektów Strategicznych dla infrastruktury energetycznej w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 (stanowiącej Project Pipeline dla sektora energetycznego w ramach POIiŚ 2014-2020)*.

Po weryfikacji wszystkie 30 zgłoszonych przez PSE SA projektów zostało ujętych na Liście Projektów Strategicznych dla infrastruktury energetycznej w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 (stanowiącej Project Pipeline dla sektora energetycznego w ramach POIiŚ 2014-2020) – wersja 2.0, z dnia 19 grudnia 2016 r.. Wszystkie projekty PSE SA służyć mają poprawie bezpieczeństwa energetycznego, jednocześnie pięć z nich zostało ujętych w grupie projektów związanych z rozbudową sieci przesyłowej umożliwiającej przyłączenie do sieci przesyłowej jednostek wytwarzania energii z OZE. Pełna wersja ww. dokumentu jest dostępna na stronie internetowej Ministerstwa Energii²⁸.

Po przeprowadzeniu procesu identyfikacji projektów, dwanaście z ww. trzydziestu projektów Spółki ujęto na Wykazie Projektów Zidentyfikowanych (WPZ), stanowiącym Załącznik nr 5 do Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych POIiŚ 2014 -2020.

Spółka aktualnie ubiega się o dofinansowanie w formie dotacji ze środków POIiŚ 2014-2020 tj. dwanaście projektów ujętych na WPZ:

- Budowa stacji Dobrzeń,
- Rozbudowa i modernizacja stacji Tarnów,
- Rozbudowa stacji Olsztyn Mątki,
- Modernizacja stacji Żukowice,
- Budowa dwutorowej linii Krajnik-Baczyna-Plewiska wraz z budową/rozbudową/modernizacją stacji w tym ciągu liniowym,
- Budowa linii Chełm-Lublin Systemowa wraz z rozbudową stacji w tym ciągu liniowym,
- Budowa linii Piła Krzewina – Plewiska wraz z rozbudową stacji w tym ciągu liniowym,
- Modernizacja linii Byczyna-Jamki, Byczyna-Koksochemia,
- Budowa linii Ostrołęka-Stanisławów wraz z budową stacji Wyszaków oraz rozbudową stacji w tym ciągu liniowym,
- Modernizacja linii Janów-Zgierz-Adamów,
- Budowa linii Mikułowa-Czarna wraz z rozbudową/modernizacją stacji w tym ciągu liniowym,
- Budowa linii Czarna-Pasikowice wraz z rozbudową stacji w tym ciągu liniowym.

Wielkość środków zostanie określona po zakończeniu procesu oceny wniosków o dofinansowanie na etapie podpisywania umów o dofinansowanie. Wsparcie może być udzielone w formie dotacji. Źródłem dofinansowania jest POIiŚ 2014-2020 Poddziałanie 1.1.2 - Wspieranie projektów dotyczących budowy oraz przebudowy sieci umożliwiających przyłączanie jednostek wytwarzania energii z OZE.

Celem dofinansowania jest Rozbudowa sieci przesyłowej w celu umożliwienia przyłączenia farm wiatrowych do KSE oraz poprawa bezpieczeństwa sieci.

²⁸ <http://www.me.gov.pl/node/26828> [2018.01.22]

W ramach deklaracji o przygotowaniu projektów PSE SA zobowiązała się do złożenia wniosków o dofinansowanie dla ww. 12 projektów w uzgodnionych z Instytucją Wdrażającą i Instytucją Pośredniczącą terminach, tj. do końca 2017r. Dotychczas PSE SA złożyła wnioski o dofinansowanie dla dziewięciu z ww. projektów. Dla żadnego projektu nie została zakończona ocena wniosku o dofinansowanie.

(dowód: akta kontroli str. 1109-1013)

PSE SA ubiegała się o środki na rozwój sieci przesyłowej związanej z OZE przede wszystkim w zakresie przyłączania farm wiatrowych, ponieważ tylko takie wnioski o przyłączenie były składane do spółki. Cele strategiczne w zakresie rozwoju instalacji OZE zawarte w Krajowym planie działania w zakresie energii ze źródeł odnawialnych przewidują, że do 2020 roku moc zainstalowana farm wiatrowych powinna wynieść 6 650 MW. W chwili obecnej w krajowym systemie elektroenergetycznym zainstalowane są farmy wiatrowe o mocy około 5 800 MW.

Spółka otrzymała w ramach perspektywy finansowej 2007-2013, środki pomocowe związane z rozwojem OZE na realizację zadania inwestycyjnego pn.: „Rozbudowa stacji elektroenergetycznej Słupsk Wierzbęcino, w celu przyłączenia farm wiatrowych Słupsk i Potęgowo”. W wyniku realizacji ww. zadania została zapewniona gotowość stacji do przyłączenia farm wiatrowych o mocy 560 MW.

Ponadto, w ramach perspektywy finansowej 2014-2020, PSE SA ubiega się o środki pomocowe związane z rozwojem OZE na dwa zadania:

- 1) Budowa linii Mikułowa-Czarna wraz z rozbudową/modernizacją stacji w tym ciągu liniowym,
- 2) Budowa linii Czarna-Pasikurówce wraz z rozbudową stacji w tym ciągu liniowym.

Spółka nie zawarła żadnej umowy o dofinansowanie w ramach POIiS 2014-2020, ponieważ nie został zakończony proces oceny wniosku o dofinansowanie dla któregośkolwiek projektu.

Zrealizowana już inwestycja związana z rozbudową stacji elektroenergetycznej Słupsk Wierzbęcino oraz planowane inwestycje dotyczące budowy linii 400 kV Mikułowa – Czarna i Czarna – Pasikurówce będą służyć realizacji celu określonego w Krajowym planie działania w zakresie energii ze źródeł odnawialnych²⁹ w zakresie udziału energii ze źródeł odnawialnych.

Skontrolowano umowę o dofinansowanie, w ramach POIiS 2007-2013, nr POIS.09.06.00-00-006/10-00 projektu „Rozbudowa stacji elektroenergetycznej Słupsk Wierzbęcino, w celu przyłączenia farm wiatrowych Słupsk oraz Potęgowo”, w ramach działania 9.6. Sieci ułatwiające odbiór energii ze źródeł odnawialnych priorytetu IX Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku i efektywność energetyczna. Umowę pomiędzy Ministrem Gospodarki a PSE SA zawarto 6 czerwca 2012 r. Pierwotnie okres kwalifikowania wydatków kończył się 30 czerwca 2015 r., następnie aneksem³⁰ został zmieniony na 31 grudnia 2015 r. Umowę skontrolowano w zakresie terminowości realizacji, zgodności wykonywanych prac finansowanych środkami POIiS z celem określonym w umowie, zgodności realizacji inwestycji z planami rozwoju sieci, wypełniania przez spółkę istotnych warunków umowy. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

(dowód: akta kontroli str. 1014-1134, 1186-1207)

²⁹ <http://www.me.gov.pl/Energetyka/Odnawialne+zrodla+energii/Krajowy+plan+dzialan>.

³⁰ Z dnia 12 listopada 2015 r.

PSE SA nie ubiegały się o dofinansowanie projektów w zakresie rozbudowy sieci przesyłowej z NFOSiGW lub z wojewódzkich funduszy ochrony środowiska oraz mechanizmu norweskiego lub szwajcarskiego, a tym samym nie zawierała umów o dofinansowanie projektów w zakresie rozbudowy sieci przesyłowej z tych środków.
(dowód: akta kontroli str. 1008-1134)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli³¹ kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji Najwyższej Izby Kontroli.

Warszawa, dnia 24 stycznia 2018 r.

Kontroler
Grażyna Cirko
Gł.spezjalista kp

/-/

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Gospodarki,
Skarbu Państwa i Prywatyzacji

Dyrektor
Sławomir Grzelak

/-/

³¹ Dz. U. z 2017 r., poz. 524.